

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัย ตามลำดับดังนี้

- 3.1 ลำดับขั้นตอนในการวิจัย
- 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

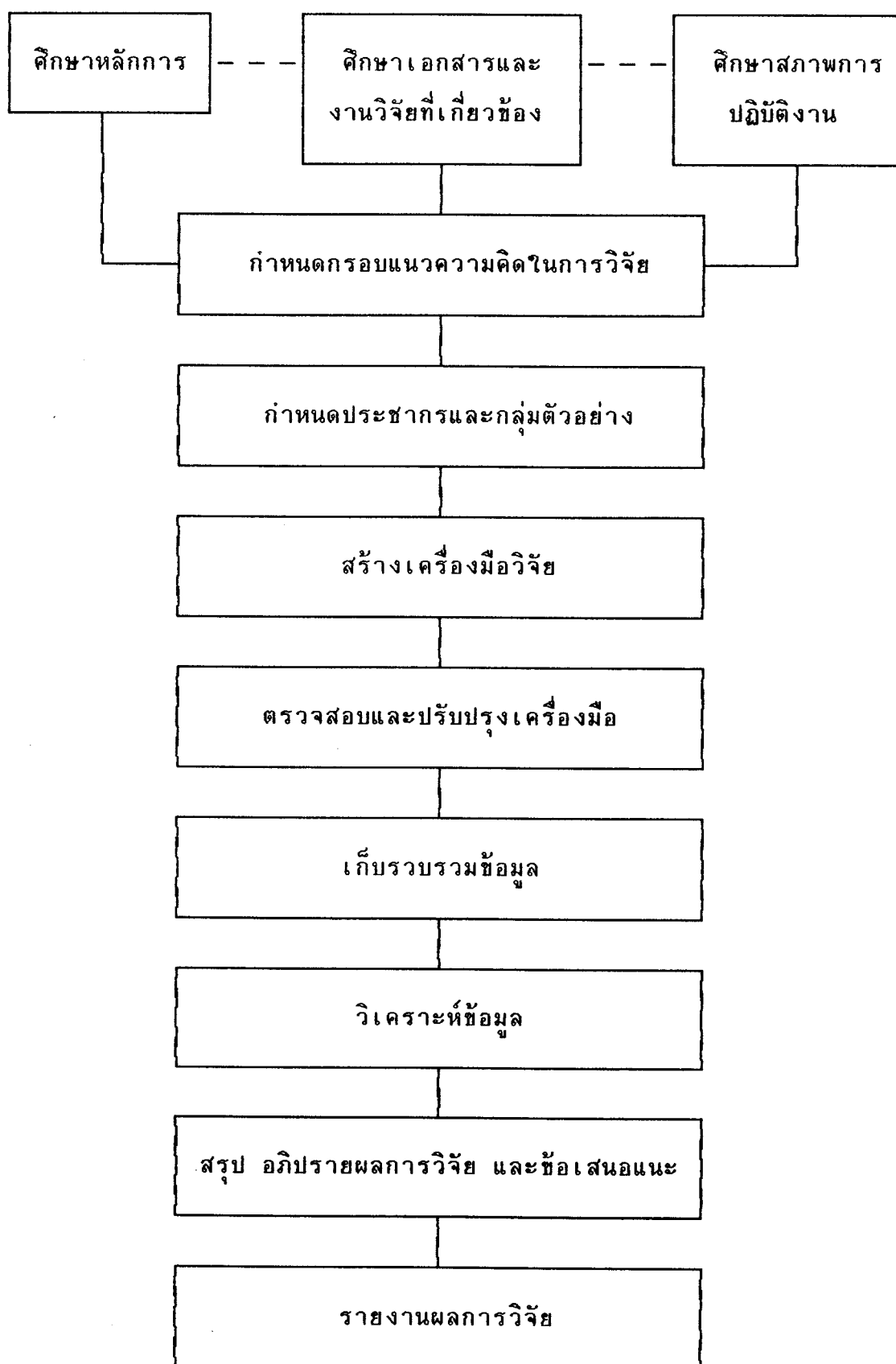
3.1 ลำดับขั้นตอนในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง" การศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนปฏิบัติการประจำปี ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดขอนแก่น " ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 1) ศึกษาหลักการ แนวทาง ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนเพื่อศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนปฏิบัติการประจำปี ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดขอนแก่น
- 2) กำหนดกรอบ แนวความคิด ในการวิจัย จากข้อมูลที่ศึกษาจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 3) กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 4) สร้างเครื่องมือโดยยึดวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นหลัก
- 5) ตรวจสอบเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 ท่าน และปรับปรุงเครื่องมือตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ โดยปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

- 6) เก็บรวบรวมข้อมูล
- 7) วิเคราะห์ข้อมูล
- 8) สรุป อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ
- 9) รายงานผลการวิจัย

ผังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดขอนแก่นทั้ง 18 อำเภอ กับอีก 2 กิ่งอำเภอ จำนวนทั้งสิ้น 1,072 คน (สำนักงานการศึกษาจังหวัดขอนแก่น, 2536)

2) กลุ่มตัวอย่าง

(1) ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง กำหนดโดยใช้ตารางของ Yamane, Taro (อ้างใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2535) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 482 คน

(2) จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 482 คน ผู้วิจัยได้นำมาเทียบสัดส่วนกับจำนวนประชากรทั้งหมด ตามขนาดของโรงเรียน ได้ตามรายละเอียด ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

โรงเรียนแยกตามขนาด	จำนวนผู้บริหารโรงเรียน	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ขนาดเล็ก	407	183
ขนาดกลาง	532	239
ขนาดใหญ่	133	60
รวม	1,072	482

(3) จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามขนาดของโรงเรียน ผู้วิจัยได้นำมาเทียบสัดส่วนกับจำนวนประชากรทั้งหมด ตามขนาดของโรงเรียน เป็นรายอำเภอ ตามรายละเอียดดังปรากฏใน ตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาด ของโรงเรียน
เป็นรายอำเภอและกิ่งอำเภอ ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	จำนวนผู้บริหารโรงเรียน							
	ประชากรตามขนาด ร.ร.				กลุ่มตัวอย่างตามขนาด ร.ร.			
	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม
เมืองขอนแก่น	42	54	22	118	19	24	1	53
กระนวน	8	30	12	50	4	13	5	22
เขาสวนกวาง	19	13	2	34	8	6	1	15
ชนบท	12	21	2	35	5	10	1	16
ชมแพ	24	33	12	69	11	15	5	31
น้ำพอง	29	40	8	77	13	18	4	35
บ้านไผ่	24	51	14	89	11	23	6	40
บ้านฝาง	20	21	2	43	9	9	1	19
เปือยน้อย	7	6	2	15	3	3	1	7
พระยืน	8	10	4	22	4	4	2	10
พล	25	32	3	60	11	15	1	27
ภูผาม่าน	3	10	1	14	1	5	1	7
ภูเวียง	36	35	15	86	16	16	7	39
มัญจาคีรี	31	49	3	83	14	22	1	37
แวงน้อย	17	14	3	34	8	6	1	15
แวงใหญ่	10	12	1	23	5	5	1	11
สีชมพู	14	24	12	50	6	11	5	22
หนองเรือ	25	33	8	66	11	15	4	30
หนองสองห้อง	38	39	3	70	17	13	1	31
อุบลรัตน์	15	15	4	34	7	6	2	15
รวม	407	532	133	1,072	183	239	60	482

ที่มา : ข้อมูลและสารสนเทศ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น, 2536

(4) จากข้อ 3 ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างโดย วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลากแบบไม่ใส่คืน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย ดำเนินการดังนี้

(1) ศึกษา ทฤษฎีเกี่ยวกับการวางแผน และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในด้านการวางแผน และปรึกษาขอความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านการวางแผน

(2) กำหนด กรอบแนวคิดและขอบข่ายในการสร้างเครื่องมือวิจัย ให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

(3) สร้างเครื่องมือ โดยปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อให้คำแนะนำ และปรับปรุงให้เหมาะสมในด้านเนื้อหา ความชัดเจนของภาษา และข้อกระทงคำถาม

(4) จัดส่งเครื่องมือที่สร้างเสร็จไปยังผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 ท่าน (ดังรายชื่อในภาคผนวก) เพื่อทำการตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะ ในด้านความตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity) ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) และความสมบูรณ์ของรูปแบบ (Format) ตลอดจนคำชี้แจงและความเหมาะสมด้านเวลา

(5) นำเครื่องมือที่ผ่านผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้วมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ โดยปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนนำไปดำเนินการเก็บข้อมูล

2) ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองโดยปรับปรุงและพัฒนาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มี 2 ประเภท คือ แบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์

(1) แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Ckecklist) มีจำนวน 7 ข้อ ซึ่งถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ อายุ

ราชการ วุฒิทางการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน ประสบการณ์ในการวางแผนและขนาดของโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่งอยู่

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน ในการปฏิบัติงาน ตามกระบวนการวางแผนปฏิบัติการประจำปี ในโรงเรียนประถมศึกษา ทั้ง 4 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการวางแผน ขั้นวางแผน ขั้นการนำแผนไปปฏิบัติและขั้นการติดตามและประเมินผล มีคำถามจำนวน 40 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคอร์ท (Likert's Rating Scale) มี 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ปัญหาในการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนปฏิบัติการประจำปี ในโรงเรียนประถมศึกษา ทั้ง 4 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการวางแผน ขั้นการวางแผน ขั้นการนำแผนไปปฏิบัติและขั้นการติดตามและประเมินผล มีคำถามจำนวน 47 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าของ ลิเคอร์ท (Likert's Rating Scale) มี 5 ระดับ

ตอนที่ 4 ความต้องการของโรงเรียน ในการปฏิบัติงาน ด้านการวางแผนปฏิบัติการประจำปี มีคำถามจำนวน 12 ข้อ จะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าของ ลิเคอร์ท (Likert's Rating Scale) มี 5 ระดับ

(2) แบบสัมภาษณ์

เป็นแบบสัมภาษณ์ ที่มีโครงสร้าง ใช้สัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เนื้อหาเกี่ยวกับความต้องการ ในการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนปฏิบัติการประจำปี ในประเด็นของ การนำเอาทรัพยากรทางการบริหาร ทั้ง 4 อย่าง ได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และการจัดการ (Management) มาช่วยสนับสนุนในด้านการวางแผนปฏิบัติการประจำปีในโรงเรียนประถมศึกษา และเลือกโรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 9 โรงเรียน จำแนกเป็น 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดเล็ก 3 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 3 โรงเรียนและโรงเรียนขนาดใหญ่ 3 โรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

3) การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพ ของเครื่องมือ เพื่อให้มีประสิทธิภาพตามลำดับ ดังนี้

(1) การหาความตรง (validity) โดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้น ให้

ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับงาน ด้านการวางแผน ทำการตรวจสอบ เพื่อให้แบบสอบถามมี ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะแนวทาง และตรวจแก้ข้อกระทงในแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง ภายใต้การตรวจสอบควบคุมของอาจารย์ที่ปรึกษา

(2) การทดลองใช้เครื่องมือ (Try Out) นำเครื่องมือ ที่ปรับปรุง หลังจากที่ถูกผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้ว ไปทดลองกับกลุ่มทดลอง ที่มีลักษณะเหมือนกับกลุ่มตัวอย่าง ที่โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเขียงยืน จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 30 คน แล้วนำไปหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (r_{α}) ของ Cronbach (อ้างใน ประยูร อาษานาม, 2528) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเท่ากับ 0.9258

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้ คือ

1) ส่งหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ถึงผู้อำนวยการ การประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ออกหนังสือ ถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ

2) นำแบบสอบถามพร้อมทั้งหนังสือ ส่งถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และกิ่งอำเภอ เพื่อขอความอนุเคราะห์ ส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียน พร้อมทั้งเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วย หลังจากนั้น ผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืน ตามวันเวลาที่นัดหมายด้วยตนเอง

3) การรวบรวมแบบสอบถาม ได้รับคืนจากการกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 473 ชุด จากแบบสอบถามทั้งหมด 482 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.13 ของแบบสอบถามทั้งหมด

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ ดังนี้

1) แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการ ดังนี้

(1) ข้อมูลเกี่ยวกับ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ในตอนที่ 1 นั้น วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่และค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปความเรียง

(2) ข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ในการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนปฏิบัติการประจำปีในโรงเรียนประถมศึกษา ในตอนที่ 2 ตอนที่ 3 และตอนที่ 4 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) และหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

(3) ข้อมูลเกี่ยวกับ ปัญหาการปฏิบัติงาน ตามกระบวนการวางแผนปฏิบัติการประจำปีในโรงเรียนประถมศึกษา นำมาเปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามขนาดของโรงเรียน ทั้ง 3 ขนาด วิเคราะห์โดยใช้ค่าทดสอบเอฟ (F-test) และเมื่อพบว่ามีความแตกต่างใช้ t-test

2) แบบสัมภาษณ์ ใช้วิธีการหาค่าร้อยละ และสรุปข้อมูลเชิงพรรณนา เป็นความเรียง

3) เกณฑ์การให้คะแนน กำหนดน้ำหนักของคะแนน จากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ดังนี้

มากที่สุด	ค่าคะแนน	5
มาก	ค่าคะแนน	4
ปานกลาง	ค่าคะแนน	3
น้อย	ค่าคะแนน	2
น้อยที่สุด	ค่าคะแนน	1

4) เกณฑ์การแปลผล เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ และได้พิจารณาจากระดับคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของช่วงคะแนน ดังนี้

4.21 - 5.00	หมายถึง	มีการปฏิบัติ หรือมีปัญหามากที่สุด
3.41 - 4.20	หมายถึง	มีการปฏิบัติ หรือมีปัญหา
2.61 - 3.40	หมายถึง	มีการปฏิบัติ หรือมีปัญหาปานกลาง
1.81 - 2.60	หมายถึง	มีการปฏิบัติ หรือปัญหาน้อย

1.00 - 1.80 หมายถึง มีการปฏิบัติ หรือมีปัญหาน้อยที่สุด

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1) การหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการ ใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (r_α) ของ Cronbach (อ้างใน ประยูร อษานาม, 2528)

$$r_\alpha = \frac{K}{K - 1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_u^2} \right]$$

เมื่อ r_α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง

K แทน จำนวนข้อทั้งหมดในแบบสอบถาม

$\sum S_i^2$ แทน ความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ

S_u^2 แทน ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

2) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

(1) ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สูตร

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้เลือกตอบแบบสอบถาม}}{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด}} \times 100$$

(2) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ใช้สูตร (อ้างใน ประยูร อษานาม, 2528)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยเลขคณิต

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

(3) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation) ใช้สูตร
(อ้างใน งามนิตย์ ธาตุทอง, 2533)

$$S.D = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

(4) สถิติที่ใช้ในการทดสอบ ใช้ Anova (การวิเคราะห์ความแปรปรวน) โดยใช้สถิติ F-test และ t-test (อ้างใน ประยูร อาษานาม, 2528)